

För stor höjning i ett steg av VA-taxan

En fastighetsägare i ett område blev påförd anläggningavgift enligt en ny betydligt högre gällande VA-taxa, än hans grannar, vilket medförde att han vände sig till Statens VA-nämnd för att få en nedsättning av fordrad anläggningsavgift i skälig omfattning. Fastighetsägaren menade att fordrat belopp inte kunde anses hålla sig inom vattentjänstlagens krav på avgiftsuttag efter skälighet och rättvisa. Grannarna hade betalat en betydligt lägre anläggningsavgift enligt gällande VA-taxa året innan medan han debiterades en mer än dubbelt så hög avgift, dvs 121% högre.

Kommunens förklaring till denna förhöjda anläggningsavgift var att revidering av anläggningsavgiften i VA-taxan var nödvändig pga att man låg långt efter den egentliga kostnadsutvecklingen när det gällde täckningsgraden av anläggningskostnaderna. VA-taxan som tillämpades åren innan hade enbart en täckningsgrad på 32%. Efter höjningen uppnåddes ändå en täckningsgrad på ca 57% men för att kunna få full kostnadstäckning så tillskjuts fortfarande skattemedel. Följaktligen bestred kommunen fastighetsägarens yrkande.

VA-nämnden konstaterade att här var fråga om höjningen som sådan kunde anses vara skälig och rättvis och om rättvisekravet i vattentjänstlagens 31§ kunde anses innefatta ett krav att avgifterna ska bestämmas så att engångskostnaden fördelas i skälig omfattning mellan avgiftskollektiv för intilliggande år. I förarbeten till 1970 års VA-lag angavs att höjningar av anläggningsavgift från ett år till annat borde vara ”måttliga”, dvs inga chockhöjningar. Man sade också att om anläggningsavgiften hade varit oförändrad under lång tid, så kunde man ifrågasätta om det var rättvist och lämpligt att ta igen detta i ett enda slag. Tidigare rättspraxis från 1960-70-talen visar att en fördubbling kunde anses vara en måttlig höjning. VA-nämnden bedömde i en jämförelse med dessa tidigare rättsavgöranden att det nu i detta fall handlade om mycket större belopp, vilket ställde detta i en annan dager.

Enligt VA-nämnden var taxehöjningen så omfattande att den inte kunde anses vara förenlig med principen om måttliga avgiftshöjningar över tid. Men VA-nämnden påpekade särskilt att om motsvarande höjning hade utsträckts över en något längre period, dvs över några år, så hade det inte funnits någon anledning att ifrågasätta själva höjningen.

VA-nämnden beslutade avslutningsvis att kommunen inte hade rätt att tillämpa den förhöjda taxan mot fastighetsägaren men man kunde heller inte ange vad fastighetsägaren skulle betala istället. VA-nämnden ansåg sig förhindrad att ange en beloppsnivå eftersom VA-nämnden inte kan ersätta taxan med en annan taxa. Det är kommunens sak att besluta om taxa som motsvarar kraven i 31§ vattentjänstlagen.

Kommunen överklagade ärendet till miljööverdomstolen och menade bla att VA-nämnden i alla fall måste fastställa vilken avgift som ska debiteras fastighetsägaren eftersom kommunen i nuläget inte har juridiskt stöd att debitera fastighetsägaren någon anläggningsavgift. Kommunen menade också att ett sådant fastställande inte innebar att VA-nämnden måste

ersätta den fastställda taxan med annan taxa. Miljööverdomstolen fastställde VA-nämndens beslut utan att ta beslut om avgiftsfrågan.

BVa 24, Va 115/07 samt MÖD 2009-08-19, M 3911-08

Rita Lord